

REIN SAUKAS

50

Rein Saukas sündis 23. mail 1947. aastal Kadrinas talupidajate perekonna esiklapsena. Kokku sai sellesse perre kolm poissi. 1954. a. läks Rein kooli, Kadrina 7-klassilisse, aga lõpetas 1965. a. hoopis Kadrina Keskkooli: 7-klassilisest oli vahepeal keskkool saanud. Kodu ja kooliaeg pidid küllap armsad olema, sest praegugi tõmbab Reinu sinnakanti, näiteks jõuluaega veetma.

1965. a. sügisel astus Kadrina noormees Tartu Riikliku Ülikooli ja hakkas õppima eesti filoloogiat. Kitsamaks erialaks valis ta rahvaluule. Arvata on, et see oli väga teadlik valik, sest ülikooli lõpetamise järel 1970. aastal sai Rein Saukase töökohaks kaheksateistkümneks aastaks Kirjandusmuuseumi rahvaluule osakond. Selle 18 aasta sisse mahuvad vanemteaduri ja peavarahoidja ametikoht, aga mis ametinimest olulisem — tõsine pühendumine eesti vanavara uurimisele ja tutvustamisele, ammendamatuiks allikaiks Kirjandusmuuseumi kogud. Saukas lõi tõsiselt kaasa eesti vanasõnade akadeemilise väljaande ettevalmistamisel ja koostamisel (koos A. Hussari, A. Krikmanni, E. Normanni, V. Pino ja I. Sarvega; viis mahukat köidet ilmus aastatel 1980–1988), suurmees Jakob Hurda elutööd kajastava albumi koostamisel (koos M. Laari ja Ü. Tedrega): 350-leheküljeline teadusväljaanne ilmus 1989. a. Rein Saukas jätkab tööd oma armastatud alal ka praegu, olles TÜR-i peatoimetaja: nimelt sõlmisid tolleaegne Keele ja Kirjanduse Instituut ja ülikooli raamatukogu 1990. a. koostöölepingu eesti mõistatuste teadusliku väljaande koostamiseks — ja raamatukogupoolne osalus on Reinu kanda. Jah, Sauka töödel on jumet!

Raamatukokku tuli Rein Saukas tööle 1988. a. suvel. Teadusosakonda. Väljaannete peale. Vanemredaktori ametikohale. Juba esimese pooleteise aastaga sai ta maitsta raamatukogu “kirjastuse” kõiki võluisid ja karisid: koostööd vahelduvate ja suhteliselt kasinate kirjastustöö kogemustega autoritega, eri tüüpi ja laadi väljaannete koostamisprobleemide ja keelte-paabeliga, nappide võimalustega trükiste tehniliseks ettevalmistamiseks. Saukase esimese raamatukoguaasta töödeks olid näit. A. Kalsi “Eestikeelse eluloolise teatme-kirjanduse” toimetamine (koos I. Pelkoneniga) ja kõigi F. Puksoo juubeliga seotud väljaannete — artiklikogumik “Friedrich Puksoo 1890–1969”, konverentsi teesid, “Tartu Ülikooli Raamatukogu töid. VIII” — toimetamine (koos M. Ermeliga).

Tänaseks oleme ammu harjunud, et Rein Saukas toimetab enamikku raamatukogu väljaannetest, taotleb fondidelt raha nende ilmutamiseks, ajab asju kirjastuste, trükikodade, autorite, kunstnike ja kujundajatega. Kaks aastat on raamatukogul trüki- ja digitaalväljaandena oma aastaraamat. Selle kokkupanija on Rein Saukas. Tema osavõtuta ei ilmu ka konverentside-seminaride materjalid ja teesid. Raamatukogu kodulehekülj on suures osas täis Sauka “jälgi”.

Raamatukogurahvas hindab Reinu töökust, arukust, konkreetsust. Selle üheks tunnismärgiks on Reinu v a l i m i n e (mitte nimetamine) raamatukogu metoodikanõukogusse, kus otsustatakse kõiki raamatukogu töökorralduse tähtsamaid küsimusi. Tähtsaid ameteid on Saukal veel mitu: ta on raamatukogu nõukogu, arhiivi ekspertkomisjoni, kirjastuskolleegeiumi liige.

Väljaspool raamatukogu ja kirjandusmuuseumi seinu on Reinu suurimaks teadaolevaks kireks teater. Tartu lavadel ei ole arvatavasti ühtki tükki, mis tal nägemata. Ühtviisi hästi tunneb ta nii sõna-, muusika- kui ka balletilavastusi. Rääkimata suurtest lauljatest ja tantsijatest. Rein on põhjalik.

Kes palju teeb, see palju jõuab. Jõudu!

TIIU AAV

60

Tiiu Aav, neiuna Plakk, on sündinud 15. augustil 1937. a. Põlvas õpetajate perekonnas. Põlvas alustas ta ka oma kooliteed ning lõpetas keskkooli 1955. a., seejärel asus tööle. Töö kõrvalt õppides omandas ta Tartu Riikliku Ülikooli kaugõppeosakonnas raamatukogunduse ja bibliograafia eriala, diplom on aastast 1967. Ülikooli raamatukogus töötab Tiiu alates 1964. a-st, algul hoiuosakonnas, 1972. a-st lugemissaalis, 1976.–1995. a. oli ta lugemissaalide juhataja. Praegu töötab Tiiu Aav loodusteaduste lugemissaalis vanemraamatukoguhoidjana.

Lugemissaalide juhatajana tuli Tiiul korraldada lugejate teenindust väga keerulisel ajal, kui Toome hoone avariiohu tõttu olid raamatud mitmes asupaigas laiali. Uue maja valmimisega tuli kavandada ja ellu viia teenindamine uutes mastaapides, välja töötada avafondi paigutusskeem ja hoolitseda kümnete tuhandete raamatute jõudmise eest hoidlast oma kohale avariilitel. Tasakaalukana ja asjatundlikult lahendas Tiiu lugejate teenindamisel tekkinud ebakohti ja probleeme. Mõistvalt ja osavõtlikult on ta suhtunud oma kaastöötajatesse, olnud hoolitsev ema oma kahele pojale. Tunneme teda ka kui usinat käsitöötajat ja harrastusaednikku oma suvilakrundil.

Tiiule läheb alati korda raamatukogu ja kogu Eesti-maa käekäik.

